

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

Cap. XI. Omne mendacij genus nobis fugiendum esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40093

vt malo hoc & pesti detractionis occurreret, & in cenaculo hos versus descriptos habebat:

Refert Hiero. te. 7. aut Beda. si eius est id tractatus.
Quisquis amat dictis absentem rodere vitam,
Hanc mensam indignam nouerit esse sibi.

August. cor. reprob. detrahorum.
 Narratur cum eo quodam tempore quosdam comedisse Episcopos amicos, & quia incipiebant linguas dissoluere & proximis detrahere, statim eos arguit, dicens, se vel versus hos delecturum, vel mensa abiturum. Hic fortis animus est, dicere; nisi cesses malum dicere, abibo. Idque mandat S. Hieronymus fieri: *Si quem alicui detrahentem audieritis, procul fugientes dimittite vt serpentem. Quid faciet, qui verrecundatur!* Ideoque dicit S. Hieronymus: *vt verecundia victus disceat de factis aliorum silere.* Hinc cum verbo in ore deferendus, vt erubescat, & sic disceat, quomodo alias ei loquendum. Hoc medium nos multum decet, vel eis indicandum ne detrahant, vel eorum confortium relinquendum.

Aliud.

Dum vero hoc remedio vti non licet, vel quia inciuile & durum est, & maior personas obseruantia decet; dant sancti aliud facilius & suauius, quod est ostendere duriorum vultum detrahenti, vt animaduerrat, quod non à te proberetur, nec delecteris talia audire. Hoc remedium dat S. Spiritus per Sapientem: *Ventus Aquilo dissipat pluuies, & facies tristis linguam detrahentem.* Et alibi: *Sepi aures tuas spinis, linguam nequam noli audire.* Hæ spinæ sunt, quibus aures sepientiæ, durior ille vultus, tristitia & molestia, quæ in facie exhibetur, dum alius detrahit, sunt spinæ quæ illum pungant, & compungant, vt animaduerrat se male facere, dum iudicat vitam alienam. Non sat est Sapienti, si aures gossipio vel molli antiqua materia obtures, sed spinis sepi vult, vt non solum non eas intrent verba mala, dum gaudes te illa audire, sed vt & pungant cor detrahentis, & se cortigat & emendet. *Per tristitiam vultus corrigitur animus delinquentis,* hac enim reminiscitur & ad-

Eccles. 7. 4.

uertit se male facere. Debeato patre nostro Ignatio legitur, quod sapius hoc & remedio vsus sit. Contigit cuidam & nostris cum ipso loquenti excidere inconsiderate verbum aliquod, non tam exacte dictum, vt decebat, vt patri videbatur, quare grauitate vsus, & vultum seueriorem induens, facile aliis cognoscendum dedit, erratum ibi esse, & sic certior ille factus & correctus, qui deliquerat. Idque sapius in leuib. & minutis faciebat, quorum error, eo quod leuior esset, ab aliis non aduertebatur, sed in aërem euanescebant, ipse enim non solum semper apud se erat, sed & suos esse volebat.

Expeditis præterea medium est sermonem mutare, & alium cum gratia interponere, vt prior interruptatur. Et ad hoc non opus multas commoditates captare, & occasiones quarere, vt propositum sic requirat. Sed optima occasio est, vt propositum sic non exigat: hoc enim modo alter & præsentis facilius intelligit, non æquum fuisse de eo agi, de quo agebatur, & quod honor ei habitus sit, quod manifeste reprehensus non fuerit, & ei erubescendum coram omnibus. Et si diu occasionem captaris, vt propositum requirat, & donec sermo finiatur, alter negocium non intelliget, & damnum non medeberis. Vt enim dum taurus hominem insequitur, pallium ei in vultum conticitur, vt illo occupetur, & hominem insequi desistat. Sic & dum quis aliquem detractione insequitur, bonum est ei pallium, hoc est, diuersum sermonem obici, quo occupetur & detrahere cesset. Et vt ille, quem taurus insequitur, vitam ei acceptam fert, qui pallium tauro obicit, ita & famam, & honorem ei accepta ferat, necesse qui sermonem mutauit, & detractionem suspendit, & pro illo stetit.

CAPVT XI.

Omne mendacii genus nobis fugiendum esse.

Ante omnia opera Verbum verax prædat te, nunquam vero mendacium. Non

Non viderur hoc multum religioso commendandum, sat enim per se commendatum est. Imo & in mudo magno vitio vertitur esse mendacē, & si cui dicatur, quod sit mendax, magno id sibi dedecori & ignominie ducit. quid ergo in religione erit, ubi alicui plus de bona opinione & estimatione decedit, quam in mundo? Facile videre est, quā turpe, abiectum & religioso indignum hoc sit, & ideo procul ab eius ore esse debet mendaciū, nec quidem ad se excusandum & errores celandum. Multum à mortificatione & humilitate abest, qui mendacium dicit, ut nesciatur eius vitium, nec minoris fiat. Querenda nobis essent humiliandi & mortificandi occasiones; & fugis tu eas, quare offerunt, & quas sine peccato vitare non potes? Talis multum contradicit perfectioni, quam proficitur. Theologi dicunt, & Sancti etiam pro totius mundi salute vnum mendacium dicere non licere; aduertere ergo an liceat, in re minimi momenti, & ut tibi erubescendum non sit, ideoque inter septem illa, quæ Deo exosa, secundum ponit sapiens,

Linguam mendacem.

Alius modus est mendacia dicendi, quamuis id fiat non tam deliberata voluntate, & sit, quod dictis vel factis plus quid additur. Veritas in indivisibili consistit, ideoque quicquid additur amplius quam est aut fecit, mendacium erit. Et in hoc solet sæpissime magnum esse periculum, lubentes enim curamus ut id, quod dicimus, alicuius precii esse videatur, & ideo id extollere conamur, quapropter hic magna prudentia & circumspectione utendum.

Addit S. Bonaventura fugiendas esse exaggerationes & amplificationes, non enim religiose gravitatis & modestie est multis amplificationibus uti. Veritas & gravitas tua talis esse debet, ut auctoritatem dictis addat, non verba superflua & amplificatio: hæc enim auctoritatem dictis non addant, sed potius eam quæ habes, subtrahunt. Ratio quare auctoritas auferatur his hyperbolicis & amplificatio-

Rodriguez exercit. pars 2.

tionibus, hæc est, quod sæpius plus æ quo sæperes augeantur, & ideo in his mendacium est, quod tantum non est ut dicitur.

Ideoque qui sua augent, pro veracibus non habentur, & auctoritatem & fidem perdunt. Dicitur de Patre nostro B. Ignatio, quod raro & vix vnquam vsus sit nominibus superlativis, his enim plus iusto res augetur solent, sed sua sincere & simpliciter narrabat, sine amplificationibus & superiectionibus: & tam aberat ab his, ut de illo dicatur, quod non multum affirmabat id, quod sciebat.

Hoc etiam utile documentum est, quod ponunt Sancti. S. Bernardus ait: *Nunquam pertinaciter aliquid affirmes vel neges, sed sint tuæ affirmationes & negationes dubitationis sole condita: quasi dicens: puta sic se rem habere, vel, ni fallor, sic est: videor sic audiuisse. Si hoc cum discretione fiat, modestus, humilis & religiosus loquendi modus est, & hominis, qui sibi non fidit nec propriæ opinionis, ut & humilis esse non debet. Idcircoque Sancti sic loquebantur, quod humiles essent & sibi non fiderent. Refert Surius de sancto*

Dominico Loricato, quod interrogatus, quanta hora esset, nunquam absolute respondit, octava vel nona est, sed est circiter octavam, vel circiter nonam. Et rogatus, cur sic responderet, dicebat, se sic loquendo securum esse, quod non mentiretur, eo quod vel hora sonuisset, vel paulo post sonaret. Hæc alia ratio est, nam religiosa prudentia & modestia est, non nimis quid affirmare, nisi aliqua cum dubitationis sale & gratia, ut S. Bernardus docet. Sic enim quis se mendacii periculo non exponit, etiamsi post contingit rem se ita non habere. Sin absolute, resolute & certo quid affirmetur, & post contrarium repertiatur, ut subinde accidit erubescendum erit, eo quod mendacium retulerimus, & pro certo affirmaverimus, & præterea causa erit, quod alius scandalizetur, qui post aliter rem se habere inuenit. Et idem dico in iis, quæ pro certis habemus, si enim certus non

i sim,

Lib. 4. c. 6. vita S. Ignatii.

Bern. in formula honestæ vitæ.

Fug. pertinaciam in asserenda.

Hæc in re causa S. Dominici Loricati.

Nobis cauendum, ne iocosa, ridicula & facetalaquamur.

sim, sed de aliquo dubitem, & id absolute affirmem, hoc etiam mentiri est, quantumvis tamen sic sit, dico enim quod nescio. Et ad minimum me manifesto discrimini expono, & mendacium sit quod dico, quod idem peccatum est.

*Bonauentura
abstine a
æquiocatio-
nibus.*

Dicit S. Bonauentura: *Sermo veridicus & purus sit*: non enim semper solum vere sed & sincere & simpliciter loquendum, non cum duplicitate, & vocibus æqui-uocis, quæ plures sensus habent, hoc enim valde à religiosa sinceritate & simplicitate alienum est. Et S. ipse August. affirmat huiusmodi loquendi modum mendacium esse: *Omnis simulatio & omnis duplicitas mendacium est.* Aliqui sunt, qui ex vna parte nolunt loqui mendacium & ex altera nolunt verum fateri, sed ambagibus & æquiocationibus vtuntur, vt tu vnum, ipsi alterum intelligant. Aliquo in casu licet verbis æqui-uocis loqui, ad quid celandum, quod celari conuenit, quod tamen in ordinariis & communibus colloquiis licitum non est, sed simulatorum & duplicium potius vitium est, ideoque non solum sinceritati & simplicitati religiosi, sed & Christianæ politix contrarium. Impedit enim fidelitatem, commercium & communicationem mutuam, non minus quam clarum & apertum mendacium. Certum enim est si iste loquendi modus licitus foret, non auderent homines sibi inuicem fidere: Id re ipsa discimus, dum scitur aliquos hoc laborare vitio, quamuis in aliis homines probi sint, nullus, qui eos nouit, iis fidere audet, sed cum iis timore quodam agit ne forte decipiatur. Ideoq; dicit Sapiens:

*Quando iis
vni liceat.*

*Earū dispen-
dia.*

Eccl. 17. 25.

Qui sophisticè loquitur, odibilis est, hoc est, qui dupliciter & æqui-uoce sua dicit, odio est, & habetur homo duplex, fallus & simulatus. Idcirco valde hic loquendi fugiendus, ne de te dicatur, quod de quibusdam dici solet: Hic mendacium non dicit: attamen nec verum quidem dicit.

S. Basilius ait: *Neque in modum parum iocari velis assidue, quia non conuenit, qui ad perfectionem nititur, iocari & parulus: sed vt vir sit.* Additque ibi Sanctus, iocari & recreationes huiusmodi reddunt hominē languidum, & negligentē in Deo seruitio, & a corde tollunt deuotionem, & compunctionem. Præcipue dicit, quod debeat quis abstinere facetiis, his enim quis se scurrat facit, quod multū ad perfectionem anhelantem dedecet.

Punctum hoc grauitè tractat S. Bernardus: *Inter seculares nuga, nuga sunt, in ore sacerdotis blasphemia. Consecrati in Euangelio, talibus iam aperire illicitis, & suis sacris sacrilegium est. vt est templum cultui diuino consecratum vsibus profanis applicare. Labia sacerdotis, ait Malactias, custodiunt scientiam, & legem requirunt in ore eius non nugæ profecto vel fabulæ, verbum scurrile, quod faceti urbane nomen colorant, non sufficit peregrinari ab ore, pulchrum & aure relegendum est.* Dicitque dum quis huiusmodi coram nobis dicit, nos sic habere conuenit, vt in detractionibus fatagentes illo interrumpere, & sermone aliqua re seria & vtili diuertere; & seueriorem vultum ostendere. Si ergo nobis erubescendum, si illa audiamus & coram nobis dicantur, quid fiet, si illa ipsi dicimus. *Fæde ad cachinnos moueris, factum moues.* Dicit turpe esse his applaudendo & monstrando illa nobis placere, sed turpius ea dicendo alios nos ad risum mouere.

Clemens Alexandrinus Origenis magister dicit, & est Sanctorum doctrina, vt SS. Bas. Bern. & Bonau. *Cum verba omnia à cogitatione & moribus emanari ferri non potest, vt verba aliqua mittantur ridicula, quæ non procedant à moribus ridiculis. ex corde verba procedunt. Ex abundantia cordis loquitur.* Et sic qui vana & leuia verba lo-